

Школска 2013/2014. година
Републичко такмичење ученика основних школа
Књижевна олимпијада

VII разред

Шифра: _____

1.	<p>У поље поред аутора упиши број под којим се налази наслов дела које је он написао. Два наслова дела су вишак.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">1.</td> <td style="padding: 2px;">„Стара породична кућа”</td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td style="padding: 2px;">„Небо”</td> <td></td> <td style="padding: 2px;">Гроздана Олујић</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td style="padding: 2px;">„Јабука на друму”</td> <td></td> <td style="padding: 2px;">Павле Угринов</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td> <td style="padding: 2px;">„Звезда у чијим је грудима нешто куцало”</td> <td></td> <td style="padding: 2px;">Александар Сергејевич Пушкин</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">5.</td> <td style="padding: 2px;">„Песник и Месећ”</td> <td></td> <td style="padding: 2px;">Вељко Петровић</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">6.</td> <td style="padding: 2px;">„Подне”</td> <td></td> <td style="padding: 2px;">Добрица Ерић</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">7.</td> <td style="padding: 2px;">„Волео сам Вас”</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	1.	„Стара породична кућа”					2.	„Небо”		Гроздана Олујић			3.	„Јабука на друму”		Павле Угринов			4.	„Звезда у чијим је грудима нешто куцало”		Александар Сергејевич Пушкин			5.	„Песник и Месећ”		Вељко Петровић			6.	„Подне”		Добрица Ерић			7.	„Волео сам Вас”					
1.	„Стара породична кућа”																																											
2.	„Небо”		Гроздана Олујић																																									
3.	„Јабука на друму”		Павле Угринов																																									
4.	„Звезда у чијим је грудима нешто куцало”		Александар Сергејевич Пушкин																																									
5.	„Песник и Месећ”		Вељко Петровић																																									
6.	„Подне”		Добрица Ерић																																									
7.	„Волео сам Вас”																																											
2.	<p>Које стилске фигуре препознајеш у следећим стиховима? Заокружи слово испред правилног низа одговора.</p> <p>„Ој Стојане, јабуко од злата! Стоју мајка већ заборавила, Сна'е Јеле заборавит' нећу. Сна'о Јело, неношено злато! Ко ће стару дочекати мајку, Ко пред мене стару ишетати?”</p> <p style="margin-left: 150px;">а) епитет, метафора, поређење, контраст б) апострофа, метафора, контраст, епитет в) алегорија, контраст, епитет, ономатопеја г) персонификација, апострофа, епитет, градиција</p>																																											
3.	<p>Напиши назив дела из ког су следећи стихови, књижевну врсту којој то дело припада и световно име и презиме јунака о којем се у наведеним стиховима говори.</p> <p style="margin-left: 40px;">„Другу бабо саградио цркву: Студеницу на Влаху Староме, Красну славну мајци задужбину, Својој мајци царици Јелени, Вјечну кућу на ономе св’јету, Да с’и њојзи поје летурђија Оног св’јета, као и овога; Трећу бабо саградио цркву: Миљешевку на Херцеговини, Красну славну Сави задужбину.”</p> <p style="margin-left: 100px;">_____ (назив дела) _____ (књижевна врста)</p> <p style="margin-left: 100px;">_____ (световно име и презиме јунака о којем наведени стихови говоре)</p>																																											
4.	<p>Допуни исказ тако да он буде тачан.</p> <p>Приповедач који све зна о ликовима и догађајима о којима се приповеда, али који не припада свету о којем приповеда, није ни учесник ни сведок догађаја о којима се говори, назива се _____.</p>																																											

5.	<p>Пажљиво прочитај следеће реченице. Ако је тврдња тачна, заокружи Т, ако је нетачна, заокружи Н.</p> <p>а) Анахронизам је свесна или случајна грешка у излагању догађаја (смештање неког догађаја, лика, обичаја у неодговарајуће време). Т Н</p> <p>б) Знак (...) у тексту означава да је направљена штампарска грешка. Т Н</p> <p>в) Апостроф је правописни знак (') којим се обележава изостављање слова из речи. Т Н</p> <p>У сатири писац разоткрива људске мане и слабости, али их не жигосе оштро већ према њима има разумевање и саосећање. Т Н</p>																													
6.	<p>Прецизно одреди којој лирској врсти песама припадају наведене песме и напиши њихов назив на линије поред наслова песама</p> <p>а) „Наслеђе” _____</p> <p>б) „Небо” _____</p> <p>в) „Подне” _____</p> <p>г) „Плави чуперак” _____</p>																													
7.	<p>У поље поред књижевног јунака упиши број под којим се налази дело у којем се он јавља. Два наслова дела су вишак.</p> <table border="1" data-bbox="300 987 1329 1227"> <tr> <td>1.</td> <td>„Власт”</td> <td>Ибрага</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>„Поп Ћира и поп Спира”</td> <td>Брижалов</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>„Прича о кмету Симану”</td> <td>Бекић</td> <td></td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>„Буре ”</td> <td>Сида</td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>„Избирачица”</td> <td>Арса</td> <td></td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>„Чиновникова смрт”</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>7.</td> <td>„Мртво море”</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	1.	„Власт”	Ибрага		2.	„Поп Ћира и поп Спира”	Брижалов		3.	„Прича о кмету Симану”	Бекић		4.	„Буре ”	Сида		5.	„Избирачица”	Арса		6.	„Чиновникова смрт”			7.	„Мртво море”			
1.	„Власт”	Ибрага																												
2.	„Поп Ћира и поп Спира”	Брижалов																												
3.	„Прича о кмету Симану”	Бекић																												
4.	„Буре ”	Сида																												
5.	„Избирачица”	Арса																												
6.	„Чиновникова смрт”																													
7.	„Мртво море”																													
8.	<p>Заокружи слово испред три одреднице које се односе на дело „Живот и прикљученија”.</p> <p>а) путопис, б) Доситеј Обрадовић, в) 18. век, г) аутобиографија, д) сонет, њ) посланица.</p>																													
9.	<p>На линији напиши који се лик не појављује као драмско лице у Стеријиној „Покодиреној тикви“, није делатан, не учествује у приказаној радњи али га помињу готово сви јунаци дела.</p> <p>_____</p>																													
10.	<p>Заокружи слово испред три придева која изражавају осећања, стања и расположење лирског субјекта у наведеним стиховима.</p> <p>„У мом срцу поноћ. У њој каткад тиња Мис'о да још живиш, мој пределе млади. Моја лепа звезда, мајка и робиња, Боже! Шта ли данас у Србији ради?”</p> <p>а) поспан б) тужан в) завидљив г) раздраган д) несрећан њ) забринут</p>																													

11.	<p>Следећим пословицама допиши завршетке тако да добијеш њихов тачан облик.</p> <p>а) Ко високо лети, _____.</p> <p>б) Ко добро чини, _____.</p> <p>в) Ко поштено стиче, _____.</p> <p>г) Ко ради, _____.</p>													
12.	<p>У наредном одломку подвуци дидаскалију.</p> <p>ЕВИЦА: А зашто ми је бог дао руке?</p> <p>ФЕМА: Видиш да си мућурла: да се белиш, да се китиш, да чешаљ намешташ како ти је воља, зато је бог nobлесима руке дао, а не да вуку плуг. (<i>Дува у прсте.</i>) Не знам, не знам како ћу те воспитати: француски не знаш, не знаш правити компламенте, а колика си; сад те морам од азбуке репарирати.</p> <p>ЕВИЦА: О, мајко, сад је доцкан.</p>													
13.	<p>Попуни табелу.</p> <table border="1" data-bbox="300 804 1393 1070"> <thead> <tr> <th data-bbox="300 804 639 842">Назив дела</th> <th data-bbox="639 804 1027 842">Пуно име и презиме аутора</th> <th data-bbox="1027 804 1393 842">Врста романа</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="300 842 639 907">а)</td> <td data-bbox="639 842 1027 907"></td> <td data-bbox="1027 842 1393 907">научнофантастични роман</td> </tr> <tr> <td data-bbox="300 907 639 1005">б)</td> <td data-bbox="639 907 1027 1005">Данијел Дефо</td> <td data-bbox="1027 907 1393 1005">пустоловни (авантуристички) роман</td> </tr> <tr> <td data-bbox="300 1005 639 1070">в) „Хајдуци”</td> <td data-bbox="639 1005 1027 1070"></td> <td data-bbox="1027 1005 1393 1070"></td> </tr> </tbody> </table>	Назив дела	Пуно име и презиме аутора	Врста романа	а)		научнофантастични роман	б)	Данијел Дефо	пустоловни (авантуристички) роман	в) „Хајдуци”			
Назив дела	Пуно име и презиме аутора	Врста романа												
а)		научнофантастични роман												
б)	Данијел Дефо	пустоловни (авантуристички) роман												
в) „Хајдуци”														
14.	<p>Разврстај следеће наслове народних епских песама у табелу која представља њихову класификацију: „Стари Вујадин”, „Диоба Јакшића”, „Иво Сенковић и ага од Рибника”, „Смрт војводе Пријезде”, „Старина Новак и кнез Богосав”, „Ропство Јанковић Стојана”.</p> <table border="1" data-bbox="300 1249 1393 1617"> <thead> <tr> <th data-bbox="300 1249 663 1348">Народне епске песме покосовског тематског круга</th> <th data-bbox="663 1249 1027 1314">Народне епске песме о хајдуцима</th> <th data-bbox="1027 1249 1393 1314">Народне епске песме о ускоцима</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="300 1348 663 1480"></td> <td data-bbox="663 1348 1027 1480"></td> <td data-bbox="1027 1348 1393 1480"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="300 1480 663 1617"></td> <td data-bbox="663 1480 1027 1617"></td> <td data-bbox="1027 1480 1393 1617"></td> </tr> </tbody> </table>	Народне епске песме покосовског тематског круга	Народне епске песме о хајдуцима	Народне епске песме о ускоцима										
Народне епске песме покосовског тематског круга	Народне епске песме о хајдуцима	Народне епске песме о ускоцима												
15.	<p>Да ли је постојала могућност да се сретну, односно да ли су били савременици аутори чија су имена дата у паровима? Напиши ДА или НЕ на линијама поред наведених имена.</p> <p>а) Јован Дучић и Бранислав Нушић _____</p> <p>б) Александар Сергејевич Пушкин и Антоан де Сент Егзипери _____</p> <p>в) Иван В. Лалић и Десанка Максимовић _____</p> <p>г) Милутин Бојић и Владислав Петковић Дис _____</p>													

16.	<p>Обрати пажњу на улогу кмета Симана у причи из које је наведени одломак.</p> <p>„Први дани септембра. Сунчано јутро. У шљивику на трави лежи Симан, руке затурио под главу, над њим се модре и савијају гране пуне рода. Не мисли ништа, само се смешка, јер га од главе до пете испуњава једно једино осећање: да је све ово његово.”</p> <p>Кмет Симан је у овој причи: а) приповедач; б) лирски субјект; в) књижевни јунак; г) драмско лице.</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	
17.	<p>Пажљиво прочитај следећи одломак из приповетке „Наш Божић” Б. Станковића.</p> <p>„Кукови јој изишли, шалваре се смакле, учкур отпасао. Сваког часа завезује бошчу, која јој после одмах пада, јер или узице олабаве, или попуцају од њена силна сагибања. Погрбавила се од старости, а иде, ради. Засукала рукаве, руке јој умрљане, око ноктију јој кожа испуцала од силног прања. Нема кад да папуче или нануле обује, већ онако, у неким старим, искрпљеним чарапама иде и гаца по блату и мокроту, што је свуда по кући.”</p> <p>Заокружи слово испред врсте описа која је заступљена у наведеном одломку. а) ентеријер, б) екстеријер, в) портрет, г) пејзаж</p>	
18.	<p>Одреди облик казивања (форму приповедања) у наведеним одломцима.</p> <p>а) „На полици се сјаје сахани; уза зид прислоњене софре и тепсије, да се што пре оцеди, жуте се, и од њих цуре млазеви вреле воде, од које се још диже пара. Полица, врата, прагови и ћерчива прозорска, све је то орибано, влажно, жуто.”</p> <p>Облик казивања: _____</p> <p>б) „(Мало па тек прозбори онако сама:) Та ред је једном да и мене Бог обрадује! И зар ја нисам срећна? Ко то каже? Те како сам срећна! Море имам ја сина! Имам домаћина, хеј!”</p> <p>Облик казивања: _____</p>	
19.	<p>Наведи назив књижевног дела из којег је следећа мисао, пуно име и презиме аутора дела и име драмског лица које је мисао изговорило.</p> <p>„Живот човеку вреди онолико колико је спреман да га плати!”</p> <p>_____ (назив дела) _____ (пуно име и презиме аутора дела)</p> <p>_____ (име драмског лица)</p>	
20.	<p>Препознај писца на основу следећих биографских података.</p> <p>Рођена је крајем 19. века у једном месту крај Ваљева. Објавила је преко педесет књига поезије и прозе, међу којима посебно место припада збиркама за децу и омладину. Аутор је више чувених родољубивих песама као што су „Крвава бајка” и „Србија је велика тајна”.</p> <p>_____ (пуно име и презиме аутора)</p>	

Тест прегледао: _____

Број бодова: _____

Школска 2013/2014. година
Републичко такмичење ученика основних школа
Књижевна олимпијада

VIII разред

Шифра: _____

1.	<p>Пажљиво прочитај следеће описе и на линијама напиши назив (име) лика на који се односе.</p> <p>а) „Сијед је сав, кошат и крупан као одваљен комад оних грђених и непрекидно мрачних и туробних планина, што се мукло уздижу поврх његова села. По разголићеним, руњавим и широким прсима нахватало му се отврднуто иње.”</p> <p>_____</p> <p>б) „Збијен, све више, кретао се даље као стадо, све ниже опуштених глава, прелазећи њиве и насеља, и не погледавши их. При прелазу преко мостова настајале су гужве и гунгуле, огорчене и бесмислене. Дуге пушке, оковане бакром и сребром (...) после неколико дана убрзаног хода, раздирале су кожу, на десном рамену.”</p> <p>_____</p> <p>в) „Он је, тамо у Босни, блештао на сунцу и сјао на месечини, и пребацивао преко себе људе и стоку. (...) Гледан са стране, његов бео и смело извијен лук је изгледао увек издвојен и сам...”</p> <p>_____</p>									
2.	<p>Коју стилску фигуру примећујеш да постоји у оба наведена примера Напиши њен назив на линији која следи.</p> <p style="text-align: center;">„Још си жива, ти, старице моја?” „Чарна горо, не буди јој страшна!”</p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p style="text-align: center;">(назив стилске фигуре)</p>									
3.	<p>На линије поред делова текста са леве стране напиши број одговарајуће личности из света позоришта, за чију је професију тај део текста посебно важан.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 70%; padding: 5px;">а) „Кукавицо, то је ноблес... Ти нећеш више радити као досад само ћеш за мном ићи, мене и највеће мадаме – мадаме, враг им матери, нисам могла отоич погодити...”</td> <td style="width: 30%; text-align: center; vertical-align: top;">1. сценограф</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">б) <i>(Вића је сув и штркљаст, он има необично кратак капут на струк, тесне, припијене јахаће панталоне, чизме и на њима мамузе.)</i></td> <td style="text-align: center; vertical-align: top;">2. глумац</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">в) Завеса се диже и види се много музичких инструмената. На средини позорнице ученик учитеља музике компонује за столом арију...</td> <td style="text-align: center; vertical-align: top;">3. лектор</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">г) <i>(Тргне се и отме му.)</i></td> <td style="text-align: center; vertical-align: top;">4. костимограф</td> </tr> </table>	а) „Кукавицо, то је ноблес... Ти нећеш више радити као досад само ћеш за мном ићи, мене и највеће мадаме – мадаме, враг им матери, нисам могла отоич погодити...”	1. сценограф	б) <i>(Вића је сув и штркљаст, он има необично кратак капут на струк, тесне, припијене јахаће панталоне, чизме и на њима мамузе.)</i>	2. глумац	в) Завеса се диже и види се много музичких инструмената. На средини позорнице ученик учитеља музике компонује за столом арију...	3. лектор	г) <i>(Тргне се и отме му.)</i>	4. костимограф	
а) „Кукавицо, то је ноблес... Ти нећеш више радити као досад само ћеш за мном ићи, мене и највеће мадаме – мадаме, враг им матери, нисам могла отоич погодити...”	1. сценограф									
б) <i>(Вића је сув и штркљаст, он има необично кратак капут на струк, тесне, припијене јахаће панталоне, чизме и на њима мамузе.)</i>	2. глумац									
в) Завеса се диже и види се много музичких инструмената. На средини позорнице ученик учитеља музике компонује за столом арију...	3. лектор									
г) <i>(Тргне се и отме му.)</i>	4. костимограф									
4.	<p>На основу биобиблиографских података препознај о ком је аутору реч.</p> <p>Рођен је недалеко од Шапца, а живи у Београду. Његова дела су преведена на неколико светских језика. Неки од његових најпознатијих драмских текстова су: <i>Радован Трећи, Сабирни центар, Урнебесна трагедија, Клаустрофобична комедија</i> и други.</p> <p>_____</p> <p style="text-align: center;">(пуно име и презиме аутора)</p>									

5.	<p>Пред тобом су одломци у којима су садржана два описа мора. На линијама напиши којој књижевној, односно књижевно-научној врсти припадају.</p> <p>а) „На дубоком небу, крај ретких цируса, назире се рефлекс блиског мора. И као да се осећа његов непознати мирис. У овом плавом пространству назире се изврнуте једрилице и бели расплинути бродови.”</p> <p>_____</p> <p>б) „Над острвом пуним чемпреса и бора, (...) Слан и модар мирис пролетњега мора.”</p> <p>_____</p>	
6.	<p>Заокружи три одреднице које су директно или индиректно присутне у насловима оквирних поглавља <i>Сеоба</i> и у Раичковићевој песми „Небо”.</p> <p>ЗВЕЗДА БЕСКРАЈ КРУГ ПЛАВО ГОЛУБ</p>	
7.	<p>Пажљиво прочитај следеће реченице. Поред тачних заокружи Т, а поред нетачних Н.</p> <p>а) Плава боја у песмама „Плави чуперак” и „Плава гробница” не симболизује небо. Т Н</p> <p>б) У делима „Златна јабука и девет пауница” и „Све ће то народ позлатити” злато је симбол сунца. Т Н</p> <p>в) „Писма из моје ветрењаче” и „Писма из Италије” написао је исти аутор. Т Н</p> <p>г) „Житије Светог Саве” и „Прича о Светом Сави” настају у истом веку. Т Н</p>	
8.	<p>У следећој строфи из <i>Ђулића</i> (VII) подвучи стих који јој не припада.</p> <p style="text-align: center;">„Месечина, – ал’ месеца нема; Моја мила зелен венац снила, Моју љубав у сну измишљава Од тога се поноћ засијала.”</p> <p>Напиши име и презиме аутора подвученог стиха. _____.</p> <p style="text-align: center;">(пуно име и презиме аутора)</p>	
9.	<p>Прочитај следећи одломак, па одговори на захтев испод њега.</p> <p>„Тако изгледа ливада, пуста јесења ливада после вашара... Одједном, са запада, израња из трава мој отац, замахујући високо својим штапом, и застаје на самој ивици утабаног поља, тамо где је био шатор с мајмунима. Сагнувши се, он почиње својим строгим и зналачким погледом да испитује на цвећу погубни учинак јесени.”</p> <p>Напиши пуно име и презиме јунака који се овога сећа и који ово приповеда.</p> <p>_____.</p> <p style="text-align: center;">(пуно име и презиме јунака)</p>	
10.	<p>Прецизно одреди облик казивања који уочаваш наведеним одломцима. На линији испод сваког одломка напиши назив облик казивања који у том одломку уочаваш.</p> <p>а) „Сада је дошао и тај дан. Првог уторника после подне он је међу првима стајао пред закључаним вратима библиотеке и чекао на професора-библиотекара.”</p> <p>_____</p> <p>б) „Стајао сам и нисам знао где да се денем под овим небом, тако осрамоћен, извргнут подсмеху, и сам.”</p> <p>_____</p>	

11.	Допуни следећи исказ одговарајућом речју како би се добила тачна дефиниција стилске фигуре. _____ – једна или више речи које представљају неки конкретан предмет или слику познату из свакодневног живота, а заправо садржи прикривени смисао и упућује на други апстрактни појам.			
12.	Допуни реченицу тако што ћеш уписати пуна имена и презимена аутора. Стару крушку у дворишту описао је у свом делу _____, а јабуку на друму _____.			
13.	Пред тобом су одломци из двеју песама. Заокружи слово испред одговора који представља њихове заједничке карактеристике. <table border="1" data-bbox="300 687 1394 819"> <tr> <td data-bbox="300 687 847 819">„Очију твојих да није Не би било неба У слепом нашем стану”</td> <td data-bbox="847 687 1394 819">„Штоно ми се Травник замаглио? Еј, да ли гори, да л’ га куга мори? Девојка га оком запалила, Еј, чарним оком кроз срчали пенџер.”</td> </tr> </table> <p>а) ауторске лирске песме, непосредно се пева о љубави; б) заједнички мотив, љубавне лирске песме; в) народне лирске песме, оригиналност, исповедни тон.</p>	„Очију твојих да није Не би било неба У слепом нашем стану”	„Штоно ми се Травник замаглио? Еј, да ли гори, да л’ га куга мори? Девојка га оком запалила, Еј, чарним оком кроз срчали пенџер.”	
„Очију твојих да није Не би било неба У слепом нашем стану”	„Штоно ми се Травник замаглио? Еј, да ли гори, да л’ га куга мори? Девојка га оком запалила, Еј, чарним оком кроз срчали пенџер.”			
14.	Прочитај одломак који следи, а затим одговори на питања. „Седели су на Тераси и многи су се рибари подсмевали старцу, а он се није љутио. Остали пак, међу старим рибарима, само су га гледали и били тужни. Али тугу нису исказивали већ су пристојно говорили о струји и о томе на којим су дубинама бацали ужад, о трајно лепом времену и ономе што су видели.” <p>а) Из ког је дела наведени одлмек? _____ (назив дела)</p> <p>б) Како се зове аутор наведеног дела? _____ (пуно име и презиме аутора)</p> <p>в) Које је доминантно стилско-изражајно средство у наведеном одломку? _____ (назив стилско-изражајног средства)</p>			
15.	Подвуци два дела која у наслову садрже одредницу жанра којем припадају. „Пролећна песма” _____ „Писмо мајци” _____ „Прича о Светом Сави” _____ „Живот и прикљученија” _____ „Српски рјечник” _____			
16.	У следећем одломку подвуци ретроспективно приповедање. „Старца су обрвале мисли, тешке и црне мисли, па потресају из темеља душом његовом. Некад је он био најнареднији и најзгоднији домаћин на цијелој Крајини. По далеким селима, касабама и градовима, по механама и хановима, на царским друмовима од Босне до Цариграда, говорило се и причало (...) Тако би, преко лета, зарадио нешто за зиму, да се прехрани и прислужи свијеће на гробовима своје чељади. То га је много стајало, али он је сваких Задушница, и зимских и јесенских, палио свијеће и држао даће и прекаде. ’Ама, виђе ли ти, Вујо, како је леден и немилостан данашњи свијет: нико ни да се нашали с цијеном, а шјутра су Задушнице!’ прену се опет (...) као иза сна, кад бијаху подалеко измакли из чаршије и прихватили се брада.”			

17.	<p>Грађу за свој роман <i>Сеобе</i> Милош Црњански је пронашао у:</p> <p>а) <i>Мемоарима</i> Проте Матеје Ненадовића; б) <i>Мемоарима</i> Стефана Стевче Михаиловића; в) <i>Мемоарима</i> Симеона Пишчевића.</p> <p style="text-align: right;">Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	
18.	<p>Пред тобом је један опис. Пажљиво га прочитај и допуни реченице које следе.</p> <p>„Има онако црвену косу, помало као што је била Елијева, која јој је лети сасвим кратка. Лети, она је заглади иза ушију. Има лепе, малене уши. Зими јој коса буде прилично дуга. Мајка јој некад уплете кике, а понекад не. И баш има лепу косу. Сад јој је десет година. Прилично је мршава, као и ја, али онако лепо мршава.”</p> <p>Овај тип описа књижевног лика назива се _____. Име и презиме јунака који је дао претходни опис своје сестре је _____.</p> <p style="text-align: center;">(пуно име и презиме јунака).</p>	
19.	<p>Прочитај пажљиво следеће примере и подвуди стилску фигуру која се појављује у свим наведеним примерима.</p> <p>„Звижде вјетрови, звижде и урличу...” „Међу зубима су шкргутали песак.” „Тих дана је обноћ у торовима блечало благо...”</p> <p>ПОРЕЂЕЊЕ ГРАДАЦИЈА ОКСИМОРОН ОНОМАТОПЕЈА ПАРАЛЕЛИЗАМ</p>	
20.	<p>Пажљиво прочитај одломак.</p> <p>„Он је тамо у Босни, блештао на сунцу и сјао на месечини, и пребацивао и преко себе људе и стоку. Мало-помало, ишчезну посве онај круг разроване земље и разбацаних предмета који окружују сваку ново градњу, свет разнесе и вода отплови поломљено кољеи парчад скела и преосталу градњу, а кише сапраше трагове клесарског рада. Али предео није могао да се приљуби уз мост, ни мост у предео. Гледан са стране, његов бео и смео извијен лук је изгледао увек издвојен и сам, и изненађивао путника као необична мисао, залутала и ухваћана у кршу и дивљини.”</p> <p>а) Наведеним реченицама аутор нам дочарава слику _____, што је и један од најзначајнијих мотива у стваралаштву Иве Андрића.</p> <p>б) Ова приповетка (_____) послужила је писцу као инспирација да напише своје најпознатије књижевно дело за које је и одликован Нобеловом наградом, а то је _____.</p> <p>в) Наведи чувену девизу главног јунака поменуте приповетке, везира Јусуфа, која је уједно и основна идеја приповетке: _____.</p>	

Тест прегледао: _____

Број бодова: _____

Школска 2013/2014. година
Републичко такмичење ученика гимназија и средњих стручних школа
Књижевна олимпијада

I разред

Шифра: _____

1.	Заокружи слова испред три писца који су били у дипломатској служби. а) Иво Андрић б) Љубомир Ненадовић в) Јован Дучић г) Бранислав Нушић д) Данило Киш	
2.	Пажљиво прочитај следећи одломак па одговори на захтеве испод њега. „Гњев ми, богињо певај, Ахилеја, Пелеју сина злосрећни, штоно Ахејце у хиљаде ували јада...” а) Овакав почетак Хомерове <i>Илијаде</i> представља пример за књижевну конвенцију у епској поезији која се назива _____. (допуни) б) Певач призива _____ да га надахну да испева стихове. (допуни)	
3.	Наведи, по сопственом избору, називе три престижне књижевне награде које се додељују у Србији. _____ , _____ , _____	
4.	Поред имена књижевних јунака напиши имена животиња које су њихови верни пратиоци. Марко Краљевић _____ Бановић Страхиња _____ Дон Кихот _____ Дамјан Југовић _____	
5.	<i>Дундо Мароје</i> Марина Држића је: а) комедија дел арте; б) плаутовска комедија; в) фарса; г) трагикомедија; д) еклога; Заокружи слово испред тачног одговора.	

6.	<p>Откриј загонетну личност на основу понуђених појмова/асоцијација. На линији испод наведених појмова напиши пуно име и презиме писца.</p> <p style="text-align: center;">врана, Косовска битка, Стојковићи, Ужице, балада, савремена књижевност</p> <p>Пуно име и презиме писца: _____</p>							
7.	<p>Поред тврдњи које се односе на ренесансу упиши Р; поред тврдњи које се односе на барок упиши Б.</p> <p>а) У овој књижевној епохи доминира епика. ____</p> <p>б) Нарочито се негује комедиографија по узору на Плаутова дела. ____</p> <p>в) У сликарству и књижевности ефекти се постижу јаким контрастима светла и таме. ____</p> <p>г) Велики утицај на песнике ове епохе имала је поезија Ђамбатисте Марина. ____</p> <p>д) Једна од главних девиза епохе је <i>carpe diem</i> (искористи дан). ____</p>							
8.	<p>У поља поред исказа упиши Т ако су тачни; Н ако су нетачни.</p> <p>а) Дон Кихот је јунак чувеног истоименог пева. ____</p> <p>б) Шекспир је могао имати узор за сиже <i>Ромео и Јулије</i>. ____</p> <p>в) Ерудитна комедија је писана у Дубровнику, а плаутовска није. ____</p> <p>г) Покајање је једна од најважнијих тема ренесансне књижевности. ____</p>							
9.	<p>Име Дантеове јунакиње Беатриче има одређено значење. На линији поред овог имена упиши његово значење.</p> <p style="text-align: center;">Беатриче: _____</p>							
10.	<p>Допуни исказе тако да буду тачни.</p> <p>Молијеров <i>Тврдица</i> настао је у складу са поетичким нормама књижевног правца који се зове _____.</p> <p style="text-align: center;">(назив правца)</p> <p>Најзначајнији теоретичар поетике овога правца је _____.</p> <p style="text-align: center;">(пуно име и презиме теоретичара)</p>							
11.	<p>У поље поред описа књижевног јунака упиши његово име.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%; text-align: center;">ОПИС КЊИЖЕВНОГ ЈУНАКА</th> <th style="width: 50%; text-align: center;">КЊИЖЕВНИ ЈУНАК</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">„...онај кога се сви бојаху и од кога трептаху све земље, тај је изгледао као један од туђинаца, убог, расом обавијен, где лежи на земљи, на рогозини, а камен му под главом...“</td> <td style="height: 80px;"></td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">„... сав се бели као привиђење. Пресавио се толико колико се год може савити живо тело, седи на свом седишту и не миче се. Да на њ напада и читава хумка снега, он, како се чини, не би ни тада помислио да га стресе. И његово коњче бело је и непокретно.“</td> <td style="height: 80px;"></td> </tr> </tbody> </table>	ОПИС КЊИЖЕВНОГ ЈУНАКА	КЊИЖЕВНИ ЈУНАК	„...онај кога се сви бојаху и од кога трептаху све земље, тај је изгледао као један од туђинаца, убог, расом обавијен, где лежи на земљи, на рогозини, а камен му под главом...“		„... сав се бели као привиђење. Пресавио се толико колико се год може савити живо тело, седи на свом седишту и не миче се. Да на њ напада и читава хумка снега, он, како се чини, не би ни тада помислио да га стресе. И његово коњче бело је и непокретно.“		
ОПИС КЊИЖЕВНОГ ЈУНАКА	КЊИЖЕВНИ ЈУНАК							
„...онај кога се сви бојаху и од кога трептаху све земље, тај је изгледао као један од туђинаца, убог, расом обавијен, где лежи на земљи, на рогозини, а камен му под главом...“								
„... сав се бели као привиђење. Пресавио се толико колико се год може савити живо тело, седи на свом седишту и не миче се. Да на њ напада и читава хумка снега, он, како се чини, не би ни тада помислио да га стресе. И његово коњче бело је и непокретно.“								

12.	<p>Заокружи слово испред четири карактеристике које уочаваш у наведеним стиховима песме Јована Дучића.</p> <p style="text-align: center;">„Сваки удар срца, смрт нечег што живи! Свака жеља стрепи да ће нешто стрти! У овај новембар чамотни и сиви, Не постоји Живот другде нег у Смрти.“</p> <p style="text-align: center;">а) укрштена рима б) поређење в) епитет г) алегорија д) парадокс њ) опкорачење е) анафора</p>	
13.	<p>На основу понуђеног описа препознај о ком се књижевном делу у њему говори, па наслов дела и пуно име и презиме писца напиши на линијама испод описа.</p> <p>Овај роман „[...] пружа широку реалистичку панораму сеоског живота у нашем панонском, војвођанском селу. Тај наш најбољи хумористички роман с прикривеним, дубинским трагичним акцентима представља и својеврсну поему о једном малом, забаченом свету [...] Последња секвенца романа по осећању трагичне промашености и жеље за нестанком у даљинама одудара од комичне разиграности приче о избијеном и замењеном зубу.“</p> <p>Наслов дела: _____ Пуно име и презиме писца: _____</p>	
14.	<p>Заокружи слово испред појма на који се односи наведени опис.</p> <p>„У теорији књижевности [...] обично означава садржину, предмет, тему дела; код неких теоретичара [...] синоним је за фабулу, код других означава уметничку обраду фабуларног материјала.“</p> <p style="text-align: center;">а) мотив б) композиција в) суже г) формула</p>	
15.	<p>Напиши одговоре на линијама испод стихова.</p> <p>а) Пажљиво прочитај наведене стихове из наших народних песама па прецизно одреди назив врсте стиха у наведеним примерима.</p> <p>1. Леле мене до бога једнога, ђе погубих свога сина Марка!</p> <p>_____</p> <p>2. Врати се Смиљо, мајка те зове, мајка те зове, кошуљу даје.</p> <p>_____</p> <p>б) Наведи основну, версификацијску (метричку, ритамску) разлику између ова два стиха српске народне књижевности.</p> <p>_____</p>	

16.	<p>Поред књижевника који су наведени заокружи ДА уколико су били савременици (могли су се срести), а НЕ ако нису.</p> <p>a) Јефимија и Свети Сава ДА НЕ б) Теодосије и Свети Сава ДА НЕ в) Ђовани Бокачо и Јефимија ДА НЕ г) Молијер и Франческо Петрарка ДА НЕ</p>								
17.	<p>Заокружи слова испред четири појма који су кључни за Дантеову <i>Божанствену комедију</i>.</p> <p>a) Вергилије б) сто (број) в) трагедија г) круг д) љубав њ) барок е) дидаскалија ж) Тобозо</p>								
18.	<p>Понуђене врсте лирских народних песама разврстај на обредне и обичајне. У празна поља упиши називе лирских врста.</p> <p>коледарске, тужбалице, ђурђевске, спасовске, (на)здравице, сватовске</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%; text-align: center;">ОБИЧАЈНЕ ПЕСМЕ</th> <th style="width: 50%; text-align: center;">ОБРЕДНЕ ПЕСМЕ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="height: 20px;"> </td> <td style="height: 20px;"> </td> </tr> <tr> <td style="height: 20px;"> </td> <td style="height: 20px;"> </td> </tr> <tr> <td style="height: 20px;"> </td> <td style="height: 20px;"> </td> </tr> </tbody> </table>	ОБИЧАЈНЕ ПЕСМЕ	ОБРЕДНЕ ПЕСМЕ						
ОБИЧАЈНЕ ПЕСМЕ	ОБРЕДНЕ ПЕСМЕ								
19.	<p>У следећем тексту подвуци реченице које су нетачне.</p> <p>Народну песму <i>Хасанагиница</i> Вук је забележио од Старца Милије. Њена тема је трагични неспоразум међу супружницима. Песма се завршава смрћу Хасанагинице. <i>Хасанагиница</i> је врста лирске песме која се зове балада.</p>								
20.	<p>Пажљиво прочитај наведене стихове. Подвуци стих који не припада песми из које су остали стихови. На линији напиши наслов народне епске песме из које је већи део датог одломка.</p> <p>„О мало се браћа завадише, злаћанима да пободу ножи, да око шта, већ ни око шта: око врана коња и сокола; Дмитар иште коња старјешинство, врана коња и сива сокола, Богдан њему не да ни једнога.”</p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p style="text-align: center;">(наслов народне епске песме)</p>								

Број поена: _____

Прегледао: _____

Школска 2013/2014. година

Републичко такмичење ученика гимназија и средњих стручних школа
Књижевна олимпијада

II разред

Шифра: _____

1.	<p>Пажљиво прочитај следећу строфу и заокружи слова испред њене две метричке особине:</p> <table border="1" data-bbox="183 607 799 790"> <tr> <td data-bbox="183 607 799 790"> А по каљавом друму, погружен у смерној туги, убоги спровод се креће. Мршаво, малено кљусе лагано талиге вуче, а врат је пружило дуги... И киша досадно сипи, и спровод пролази тако, побожно и полако. </td> <td data-bbox="804 607 1070 790"> а) рефрен, в) опкорачење, д) пентаметар, </td> <td data-bbox="1075 607 1460 790"> б) хексаметар, г) обгрљена рима, њ) терцет. </td> </tr> </table>	А по каљавом друму, погружен у смерној туги, убоги спровод се креће. Мршаво, малено кљусе лагано талиге вуче, а врат је пружило дуги... И киша досадно сипи, и спровод пролази тако, побожно и полако.	а) рефрен, в) опкорачење, д) пентаметар,	б) хексаметар, г) обгрљена рима, њ) терцет.				
А по каљавом друму, погружен у смерној туги, убоги спровод се креће. Мршаво, малено кљусе лагано талиге вуче, а врат је пружило дуги... И киша досадно сипи, и спровод пролази тако, побожно и полако.	а) рефрен, в) опкорачење, д) пентаметар,	б) хексаметар, г) обгрљена рима, њ) терцет.						
2.	<p>У поље поред наведеног одређења, унеси број 1 уколико се одређење односи на појам романтизам, или број 2 уколико се одређење односи на појам реализам. Једно наведено одређење је вишак. У поље поред одређења које је вишак јер се не односи ни на појам романтизма, ни на појам реализма, унеси број 3.</p> <table border="1" data-bbox="220 949 1414 1346"> <tr> <td data-bbox="220 949 1331 1115"> У литератури овог књижевног правца обичан човек и његов свет постављени су у средиште књижевног стваралаштва. Личности из свакодневице постају предмет озбиљног и проблемског књижевног приказивања – својеврсних малих књижевних студија/огледа о обичног човеку, његовој свакодневици у друштвеним и психолошким околностима. </td> <td data-bbox="1335 949 1460 1115"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="220 1115 1331 1245"> Заинтересованост за људску природу је у овом књижевном правцу доведена до екстрема тако да његови представници у средиште своје прозе постављају најчешће судбине злочинаца, лудило, абнормалност, психолошке болести и поремећаје не би ли до крајњих граница разоткрили механизме људске природе и психе. </td> <td data-bbox="1335 1115 1460 1245"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="220 1245 1331 1346"> Књижевност овога периода је одређена лиризмом. У њој је представљен бег од стварности у прошлост, у свет фантастике и чудесног, у дивљу природу, у егзотичне пределе Истока... </td> <td data-bbox="1335 1245 1460 1346"></td> </tr> </table>	У литератури овог књижевног правца обичан човек и његов свет постављени су у средиште књижевног стваралаштва. Личности из свакодневице постају предмет озбиљног и проблемског књижевног приказивања – својеврсних малих књижевних студија/огледа о обичног човеку, његовој свакодневици у друштвеним и психолошким околностима.		Заинтересованост за људску природу је у овом књижевном правцу доведена до екстрема тако да његови представници у средиште своје прозе постављају најчешће судбине злочинаца, лудило, абнормалност, психолошке болести и поремећаје не би ли до крајњих граница разоткрили механизме људске природе и психе.		Књижевност овога периода је одређена лиризмом. У њој је представљен бег од стварности у прошлост, у свет фантастике и чудесног, у дивљу природу, у егзотичне пределе Истока...		
У литератури овог књижевног правца обичан човек и његов свет постављени су у средиште књижевног стваралаштва. Личности из свакодневице постају предмет озбиљног и проблемског књижевног приказивања – својеврсних малих књижевних студија/огледа о обичног човеку, његовој свакодневици у друштвеним и психолошким околностима.								
Заинтересованост за људску природу је у овом књижевном правцу доведена до екстрема тако да његови представници у средиште своје прозе постављају најчешће судбине злочинаца, лудило, абнормалност, психолошке болести и поремећаје не би ли до крајњих граница разоткрили механизме људске природе и психе.								
Књижевност овога периода је одређена лиризмом. У њој је представљен бег од стварности у прошлост, у свет фантастике и чудесног, у дивљу природу, у егзотичне пределе Истока...								
3.	<p>На линији испред драмске реплике напиши име драмског јунака који је изговара:</p> <p>а) _____ : „(једним гласом): Тако је! (Другим гласом.) Није тако! (Првим.) Јесте! (Другим.) Није! (Првим.) Ви, док сте били на влади, упропастили сте ову земљу! (Другим.) Түтите ви издајници! (Првим.) Ко је издајник? (Другим.) Ти! (Првим.) А ти си лопов и хуља! (Својим гласом.) Пљус! Пљус! (Шамара по ваздуху док и самог Јеврмена не ошамари. Затим звони силно.) Мир, мир, господине! Молим, чувајте достојанство овог дома. Умољава се господин посланик који је опалио шамар овоме другоме господину посланику да тргне шамар натраг. Скупштина прима к знању овај шамар и прелази преко истога на дневни ред!”</p>							
4.	<p>Допуни исказ тако да буде тачан.</p> <p>Систем књижевно-уметничких поступака који оправдава увођење једног мотива или групе мотива у обликовање радње и/или јунака у књижевном делу назива се _____.</p>							

5.	<p>Заокружи слова испред три појма која одређују роман Стевана Сремца „Зона Замфирова”.</p> <p>а) паралелизам по супротности два лика, б) унутрашњи монолог, в) аутобиографско приповедање, д) социјалне супротности, ђ) анегдота, е) паралелизам по супротности две приче.</p>							
6.	<p>Пажљиво прочитај следеће исказе. Поред тачних заокружи Т, а поред нетачних Н.</p> <p>а) Као најзначајнија обележја песничтва Војислава Илића најчешће се издвајају објективност и наративност. Т Н</p> <p>б) У песничству Војислава Илића сустичу се елементи поезије француских парнасоваца и европског симболизма. Т Н</p> <p>в) У својој поезији Војислав Илић обнавља интерес према античком наслеђу и веома предано ради на песничкој форми. Т Н</p> <p>г) Поезија Војислава Илића у многоме представља одјек поезије Александра Сергејевича Пушкина и руског романтизма. Т Н</p>							
7.	<p>На основу понуђеног одломка из текста који је о судбини свог првог дела написао један наш писац, препознај о ком се књижевном делу епохе реализма ради, па назив тог дела и пуно име и презиме његовог аутора напиши на линијама испод одломка.</p> <p>„Ваља ми напоменути да је мој рукопис коме је (...) сиже исмевање политичке борбе, избора и посланика владине странке, пао на управнички сто баш у тренутку када су политичке страсти у нас остигле биле кулминацију, изражену у једној револуцији која се баш у то доба крваво угушивала у Источној Србији.”</p> <p>_____ ; _____</p> <p>(назив књижевног дела) (пуно име и презиме писца)</p>							
8.	<p>У поље поред речи/мисли књижевног јунака упиши његово име.</p> <table border="1" data-bbox="193 1249 1433 1686"> <thead> <tr> <th data-bbox="193 1249 1066 1294">РЕЧИ/МИСЛИ КЊИЖЕВНОГ ЈУНАКА</th> <th data-bbox="1066 1249 1433 1294">КЊИЖЕВНИ ЈУНАК</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="193 1294 1066 1485"> <p>а) „Ја сам рђава жена, ја сам пропала жена” – мислила је она – „али ја не волим да лажем, ја не подносим лаж, а његова (мужевљева) храна је – лаж. Он све зна и све види; шта ли осећа кад може тако мирно да говори?”</p> </td> <td data-bbox="1066 1294 1433 1485"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="193 1485 1066 1686"> <p>б) „Сав свет је она, и она сав свет! И у грудима ми се нешто све више шири, и одмах се напуни мишљу о њојзи, и опет се шири, све више, и опет је она, и само она што тако силно пуни и распиње моје груди.”</p> </td> <td data-bbox="1066 1485 1433 1686"></td> </tr> </tbody> </table>	РЕЧИ/МИСЛИ КЊИЖЕВНОГ ЈУНАКА	КЊИЖЕВНИ ЈУНАК	<p>а) „Ја сам рђава жена, ја сам пропала жена” – мислила је она – „али ја не волим да лажем, ја не подносим лаж, а његова (мужевљева) храна је – лаж. Он све зна и све види; шта ли осећа кад може тако мирно да говори?”</p>		<p>б) „Сав свет је она, и она сав свет! И у грудима ми се нешто све више шири, и одмах се напуни мишљу о њојзи, и опет се шири, све више, и опет је она, и само она што тако силно пуни и распиње моје груди.”</p>		
РЕЧИ/МИСЛИ КЊИЖЕВНОГ ЈУНАКА	КЊИЖЕВНИ ЈУНАК							
<p>а) „Ја сам рђава жена, ја сам пропала жена” – мислила је она – „али ја не волим да лажем, ја не подносим лаж, а његова (мужевљева) храна је – лаж. Он све зна и све види; шта ли осећа кад може тако мирно да говори?”</p>								
<p>б) „Сав свет је она, и она сав свет! И у грудима ми се нешто све више шири, и одмах се напуни мишљу о њојзи, и опет се шири, све више, и опет је она, и само она што тако силно пуни и распиње моје груди.”</p>								
9.	<p>Заокружи слова испред појмова који одређују народну баладу „Хасанагиница”.</p> <p>а) мртви заручник, б) мегдан, в) словенска антитеза, г) урок, д) гавранови гласници, ђ) жена неверница, е) алегорија, ж) жалост за братом, з) мајчинска љубав.</p>							

10.	<p>На основу понуђеног биобиблиографског описа одреди на којег се аутора он односи па његово пуно име и презиме напиши на линији испод описа.</p> <p>'О одређеним периодима његовог живота се јако мало зна, па се о њему приповедају разне приче попут оних да је крао срне, за живот зарађивао као учитељ а по доласку у Лондон могао је да уђе у позориште због тога што је чувао коње посетиоцима представа. Написао је велики број драма међу којима су <i>Краљ Лир</i>, <i>Млетачки трговац</i>... Дан његове смрти, који је и дан смрти једног другог великог писца, аутора <i>Дон Кихота</i>, слави се као Међународни дан књиге.'</p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p style="text-align: center;">(пуно име и презиме аутора)</p>	
11.	<p>Заокружи три слова испред стилских фигура које се јављају у наведеним стиховима.</p> <p style="text-align: center;">„Сиво, суморно небо. Са старих ограда давно Увели ладолеж већ је суморно спустио вреже;</p> <p style="text-align: center;">а) апострофа, б) асонанца, в) персонификација, г) анафора, д) полисиндет е) компарација, ж) алитерација.</p>	
12.	<p>Пажљиво прочитај следећу реченицу па заокружи слово испред оног исказа који јој је најближи по значењу.</p> <p style="text-align: center;">„'Ајд', одох ја мало да омиришем чаршију и да пустим твоје у саобраћај, нека се чује... ”</p> <p>а) Јунак одлази у главну улицу не би ли осетио шта се у којој кући спрема од хране и да би добио позив за ручак за себе и свог саговорника.</p> <p>б) Јунак одлази у главну улицу да провери да ли његов саговорник може добити дозволу за кретање по граду.</p> <p>в) Јунак одлази у главну улицу да би испитао расположење јавности и помињући свог саговорника, навео остале да размишљају о њему.</p> <p>г) Јунак одлази у главну улицу не би ли испитао загађење ваздуха и помињући свог саговорника предложио да он реши проблем загађења.</p>	
13.	<p>Када један од ликова у „Горском вијенцу” пита:</p> <p style="text-align: center;">„Су чим ћете изаћ пред Милоша и пред друге српске витезове који живе доклен сунца грије? – ”</p> <p>на којег Милоша он мисли? Напиши његово презиме на линији _____.</p>	
14.	<p>Да ли је постојала могућност да се сретну, односно да ли су били савременици аутори чија су имена дата у паровима? Напиши ДА или НЕ на линијама поред наведених личности:</p> <p style="text-align: center;">а) Војислав Илић и Бранислав Нушић _____</p> <p style="text-align: center;">б) Симо Матавуљ и Иво Андрић _____</p> <p style="text-align: center;">в) Лаза Костић и Лаза Лазаревић _____</p>	
15.	<p>Допуни исказ тако да буде тачан.</p> <p>Због тога што се наслов Костићеве песме <i>Santa Maria della Salute</i> понавља и као стих на крају њених строфа, он има метричку улогу _____.</p>	

16.	<p>На основу понуђеног описа препознај дело: Ако је јунакова девиза да је у ћутању сигурност, ако је дубином пада мерио висину своје моћи, ако се све више сећао тамнице уместо да је заборавља, ако је замрзнуо седеф, ако је сматрао да свако људско дело и свака реч могу да донесу зло,</p> <p>наслов дела је _____ а аутор тог дела је _____ (навести пуно име и презиме аутора)</p>									
17.	<p>Пажљиво прочитај следећи одломак из <i>Илијаде</i> и одговори на питања испод њега.</p> <p>„Ал’ не жалим ја толико тројанску судбу ни Хекабу саму ни Пријама, нашег владара, ни браћу што их је много и сви су добри јунаци, али ће у прах пасти од руку љутих крвника, – колико жалим тебе, медорухи, када те који плачну одведе Ахејац кад узме ти данак слободе.”</p> <p>а) Који јунак говори ове речи? _____ б) Које се он овим речима обраћа? _____</p>									
18.	<p>У поље поред назива књижевно-стилске формације или епохе у развоју књижевности упиши бројеве од 1 до 5 тако да добијеш редослед њиховог уобичајеног појављивања у историји светске књижевности.</p> <p>барок____, класицизам____, ренесанса____, реализам____, романтизам____.</p>									
19.	<p>У поље поред наслова књижевног дела упиши број 1 уколико је то дело приповетка или број 2 уколико је то дело роман.</p> <table border="1" data-bbox="612 1178 1023 1328"> <tr> <td><i>Вечити младожења</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Поварета</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Зона Замфирова</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Ветар</i></td> <td></td> </tr> </table>	<i>Вечити младожења</i>		<i>Поварета</i>		<i>Зона Замфирова</i>		<i>Ветар</i>		
<i>Вечити младожења</i>										
<i>Поварета</i>										
<i>Зона Замфирова</i>										
<i>Ветар</i>										
20.	<p>Пажљиво прочитај следећу строфу из <i>Santa Maria della Salute</i> Лазе Костића и на линији испод ње напиши којој врсти строфе она припада имајући на уму распоред риме који је за њу карактеристичан (abababcc).</p> <p>„Опрости, мајко света, опрости, што наших гора пожалих бор, на ком се, устук свакоје злости, блаженој теби подиже двор; презри, небеснице, врело милости, што ти земаљски сагреши створ: Кајан ти љубим пречисте скуте, Santa Maria della Salute.”</p> <p>_____ (врста строфе)</p>									

Број бодова: _____

Прегледао: _____

6.	<p>Пипо и Ивона су књижевни ликови који се појављују у делу:</p> <p>а) <i>Људи говоре</i> Растка Петровића; б) <i>Салашар</i> Вељка Петровића; в) <i>Госпа Нола</i> Исидоре Секулић.</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>																									
7.	<p>На основу понуђеног описа препознај на који се књижевнотеоријски термин он односи, па његов назив напиши на линији.</p> <p>„То је периодизацијски термин за означавање историјског процеса какав се стварно одвијао у књижевном животу и какав се испољио у књижевним манифестима, књижевним програмима и књижевној критици, као и у књижевним борбама и у тумачењима самих књижевних стваралаца.”</p> <p>_____</p> <p>(књижевнотеоријског термин)</p>																									
8.	<p>У роману <i>Сеобе</i> Аранђел Исакович је видео плаве кругове и у њима звезду:</p> <p>а) изнад врбака и мочвара; б) у погледу своје снахе на издисају; в) под мутном водом реке у коју је упао приликом превртања лађе.</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>																									
9.	<p>На линији испод напиши наслов збирке песама коју је Тин Ујевић објавио у Београду, ћириличким писмом 1926. године.</p> <p>_____</p> <p>(наслов збирке песама)</p>																									
10.	<p>У поље поред аутора упиши број под којим се налази име његовог књижевног јунака. Два имена књижевних јунака су вишак.</p> <table border="1" data-bbox="188 1476 1390 1688"> <tr> <td>1.</td> <td>Григорије Мелехов</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Холден Колфилд</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Хаклбери Фин</td> <td>Петар Кочић</td> <td></td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Јона Потапов</td> <td>Џером Селинџер</td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Шамика Кирић</td> <td>Антон Павлович Чехов</td> <td></td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Давид Штрбац</td> <td>Јаков Игњатовић</td> <td></td> </tr> </table>	1.	Григорије Мелехов			2.	Холден Колфилд			3.	Хаклбери Фин	Петар Кочић		4.	Јона Потапов	Џером Селинџер		5.	Шамика Кирић	Антон Павлович Чехов		6.	Давид Штрбац	Јаков Игњатовић		
1.	Григорије Мелехов																									
2.	Холден Колфилд																									
3.	Хаклбери Фин	Петар Кочић																								
4.	Јона Потапов	Џером Селинџер																								
5.	Шамика Кирић	Антон Павлович Чехов																								
6.	Давид Штрбац	Јаков Игњатовић																								
11.	<p>У наведеним стиховима народних песама подвучене су стилске фигуре. На линијама испод стихова напиши њихове називе.</p> <p>а) „Сва нас <u>Босна</u> помирити неће, б) „<u>Друмове</u> ће пожељет Турака, Ни сва <u>Босна</u> ни <u>Ерцеговина</u>” А Турака нигде бити неће”</p> <p>_____</p> <p>(стилска фигура)</p> <p>_____</p> <p>(стилска фигура)</p>																									

12.	<p>Одреди којој књижевној врсти припада свако од наведених књижевних дела и напиши одговор на линији поред наслова дела и имена писаца.</p> <p>а) <i>Цигани</i>, Александар Сергејевич Пушкин; _____ б) <i>Тврдица</i>, Јован Стерија Поповић; _____ в) <i>Бакоња фра-Брне</i>, Симо Матавуљ; _____ г) <i>Госпа Нола</i>, Исидора Секулић. _____</p>	
13.	<p>На основу понуђеног описа препознај на коју се појаву он односи, па њен назив напиши на линији.</p> <p>У процесу памћења и усменог преношења традиције долази до нарушавања логичног, изворног низа појмова, обичаја или јунака. Повезивање се не успоставља по временско-историјској тачности, већ на принципима епске стилизације и народног поимања историје.</p> <p>_____</p> <p>(назив појаве)</p>	
14.	<p>Основна разлика између терцета и терцине почива на:</p> <p>а) броју стихова; б) схеми римовања; в) распореду акцената; г) броју слогова.</p> <p>Заокружи слово испред два тачна одговора.</p>	
15.	<p>Да ли су следећи писци били савременици? На линијама поред парова писаца напиши ДА или НЕ.</p> <p>1. Виљем Шекспир и Мигел де Сервантес _____ 2. Јован Скерлић и Иван В. Лалић _____ 3. Лаза Костић и Владислав Петковић Дис _____</p>	
16.	<p>Препознај писца на основу кратког биографског описа.</p> <p>Овај српски песник прве половине 20. века, познат по појму <i>матерње мелодије</i>, био је приповедач, драмски писац, есејиста; „писац особеног и самониклог талента. Његова поезија сједињује архаични језик и модерне облике. У драмама у стиху и у прози и у приповеткама такође су присутне језичке структурне иновације, с елементима библијског стила и архаичне средњовековне лексике.”</p> <p>_____</p> <p>(пуно име и презиме писца)</p>	
17.	<p>Подвучи стих који не припада наведеном одломку песме <i>Тамница</i> Владислава Петковића Диса.</p> <p>„То је онај живот где сам пао и ја С невиних даљина, са очима звезда При заласку сунца у првој тишини И са сузом мојом што несвесно сија И жали, к’о тица оборена гнезда. То је онај живот, где сам пао и ја”</p>	

18.	<p>На линији испод напиши пуно име и презиме нашег књижевног критичара који се сматра претечом унутрашњег приступа у проучавању књижевности у српској књижевној критици.</p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p style="text-align: center;">(пуно име и презиме)</p>	
19.	<p>Пажљиво прочитај наведени одломак из Андрићеве приповетке <i>Мост на Жети</i> и одговори на захтев испод њега.</p> <p style="padding-left: 40px;">„И овога јутра везир је био уморан и неиспаван, али миран и сабран; очни капци су му били тешки а лице као слеђено у свежини јутра. Мислио је на странца неимара који је умро, и на сиротињу која ће јести његову зараду. Мислио је на далеку брдовиту и мрачну земљу Босну (одувек му је у помисли на Босну било нечег мрачног!), коју ни сама светлост ислама није могла него само делимично да обасја, и у којој је живот, без икакве више уљуђености и питомости, сиромашан, штур, опор. И колико таквих покрајина има на овом бојем свету? Колико дивљих река без моста и газа? Колико места без питке воде, и џамија без украса и лепоте?</p> <p style="padding-left: 40px;">У мислима му се отварао свет, пун свакојаких потреба, нужде, и страха под разним облицима.</p> <p style="padding-left: 40px;">Сунце је блештало по ситној зеленој ћерамиди на киоску у врту. Везир обори поглед на муалимов натпис у стиховима, полако подиже руку и прецрта двапут цео натпис. Застаде само мало, па онда прецрта и први део печата са својим именом. Остаде само девиза: <i>У ћутању је сигурност</i>. Стајао је неко време над њом, а онда подиже поново руку и једним снажним потезом избриса и њу.</p> <p style="padding-left: 40px;">Тако остаде мост без имена и знака.”</p> <p>У наведеном одломку откривен нам је садржај мисли везира Јусуфа у тренуцима одлучивања о постављању натписа на саграђени мост. Зашто је Везир Јусуф одлучио да мост остави без хронограма? Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>а) Велики везир сматра да је неимар највише заслужан за подизање моста; б) Велики везир је свестан људске немоћи и због тога резигниран; в) Велики везир се плаши да због натписа не страда и зато одлучује да ћути; г) Велики везир није славољубив и због скромности не жели да се његово име помиње.</p>	
20.	<p>Прву целовиту (интегралну) <i>Историју српске књижевности</i> написао је књижевни историчар:</p> <p>а) Јован Скерлић; б) Павле Поповић; в) Јован Деретић; г) Драгиша Живковић.</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	

Број поена: _____

Прегледао: _____

Школска 2013/2014. година
 Републичко такмичење ученика гимназија и средњих стручних школа
 Књижевна олимпијада

IV разред

Шифра: _____

1.	Повежи линијама имена аутора са називима њихових песничких збирки. Име једног аутора је вишак. Васко Попа <i>87 песама</i> Десанка Максимовић <i>Камена успаванка</i> Бранко Миљковић Матија Бећковић <i>Тражим помиловање</i> Миодраг Павловић <i>Ватра и ништа</i> Стеван Раичковић <i>Кора</i>
2.	Прочитај одломак, па одговори на захтев испод њега. <i>Бура:</i> Крајње је време да мало поразговарамо <i>Илија:</i> Смири се, Данице... Шта ти је? <i>Даница:</i> Не могу више да га гледам! Не могу... Најрадије би' га... <i>Илија:</i> Ајде, скувај ти нама литру кафе, па иди... <i>Даница:</i> Идем одма'! Ти му кувај! Ја... ја... <i>Бура:</i> Снајка, оди ти код моје Смиљке. Нек ти да нешто за умирење, па лези... Ајде... Који облик казивања је заступљен у датом одломку? _____
3.	Следећи одломак говори о једном књижевном правцу. Пажљиво га прочитај и на линији напиши назив књижевног правца о којем је реч. Јавља се у Немачкој почетком XX века као реакција на импресионизам. Писци овог покрета теже да открију оно што је примарно, исконско у човеку. Најпознатија слика овог правца је <i>Крик</i> Едварда Мунка. Станислав Винавер је написао манифест овог покрета, а најзначајнији представници у српској књижевности су Милош Црњански и Растко Петровић. _____
4.	Подвучи наслове четири дела које је написао Борислав Пекић. „Велика Скитија” „Како упокојити вампира” „Улазак у Кремону” „Златно руно” „Беснило” „Узурпатори неба” „Атлантида”
5.	Пажљиво прочитај следећи пример и престилизуј га тако што ћеш га претворити у реченицу у неуправном говору. Новодобијену реченицу напиши на линијама. Само једном она застаде да их уразуми: – Ја сам нечиста, браћо – викала је – ја сам нечиста! _____ _____

6.	<p>Ко је аутор есеја „Модерност данас”, из којег читаш следећи одломак? Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>„Мислим да је модерност увек нешто друго. За књижевног ствараоца то је данас, мислим, појачање односа према времену, на подлагање захтевима канона, нити захтевима једне псеудостваралачке деструкције форме, језика, израза. Одбацавање културног песимизма. Што интензивније, што комплексније, луцидно сагледавање проблема који се стално отварају око нас, и дају нове подстицаје стваралаштву, и нуде му нову и друкчију акустику.”</p> <p>а) Бранко Поповић б) Никола Милошевић в) Миодраг Павловић г) Драган Стојановић</p>	
7.	<p>Пажљиво прочитај следећи цитат из романа <i>Време чуда</i> Борислава Пекића, па одговори на захтеве испод текста.</p> <p>„И гле човек губав дође и клањаше му се говорећи: Господе, ако хоћеш, можеш ме очистити. И Исус дохвати га се говорећи: хоћу, очисти се. И одмах очисти се од губе. И рече му Исус: никоме не казуј, него иди и покажи се свештенику, и принеси дар који је заповедио Мојсије ради сведочанства њима.”</p> <p>1. Овај цитат је из дела: а) Посланица игуману Спиридону б) Јеванђеље по Матеју в) Књига о Јову г) Јеванђеље по Јовану</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>2. Особина текста заснована на његовој унутрашњој повезаности са другим текстовима назива се _____.</p>	
8.	<p>На основу датог одломка препознај јунака који казује следеће речи и његово име напиши на линији испод текста.</p> <p><i>Јесам слуга, а радим шта хоћу. Сем Аћима, нико ми не заповеда, а његова воља мој је поводник. Када ме је пре десетак година са залеђеним чакширама ноћу увео у кућу, нешто је шишапутао Ђорђу, а Симки рекао гласно, да ја чујем: има да ради оно што он жели а да једе оно што ми газде једемо.</i></p> <p>_____</p>	
9.	<p>На линији испод текста напиши наслов народне приче из које је дат наведени одломак и у тексту подвуци реченицу која не припада тој народној причи.</p> <p>„Била некака ђевојка која није рођена од оца и мајке, него је начиниле виле, од снијега извађена из јаме бездање, према сунцу Илињскоме; вјетар је оживио, роса је подојила, а гора лишћем обукла и ливада цвијећем накитила и наресила. Она је била бјеља од снијега, руменија од ружице, сјајнија од сунца, да се таке на свијету рађало није нити ће се рађати. Између нас је увек било тако: кад је нема као да се заиста никад, никад више неће појавити, а кад је ту, онда је присутна тако као да је то најприроднија ствар на свету и као да ће до века и без промене остати ту. Она пусти глас по свијету да ће у тај и тај дан и на томе мјесту бити тркија, па који је младић на коњу претече да ће бити његова. Ово се у мало дана разгласи по свему свијету, те се просаца скупи хиљаде на коњма да не знаш који је од којег бољи.”</p> <p>_____</p> <p>(наслов народне приче)</p>	
10.	<p>Која стилска фигура доминира у следећем примеру? Њен назив напиши на линији.</p> <p>Она је била бјеља од снијега, руменија од ружице, сјајнија од сунца, да се таке на свијету рађало није нити ће се рађати.</p> <p>_____</p>	

11.	<p>Пажљиво прочитај одабране стихове из песме <i>Вече</i> Војислава Илића, па одговори на захтев испод текста.</p> <p style="padding-left: 40px;">Румене пруге већ шарају далеки запад, Клонуо почива свет. Са мирних далеких поља Уморни ратар с песмом журно се ноћишту спрема, И само час по час зајечи шарена доља...</p> <p style="padding-left: 40px;">Све грли миран сан. Покашто заурла само Суседов стари пас, ил' позно дошавши с рада, Испреже ратар плуг и стоку уморну поји, И ђерам шкрипи све и вода жуборећ' пада.</p> <p>Пронађи и подвуци реченицу у следећем приказу која не одговара наведеним стиховима.</p> <p><i>Вече</i> Војислава Илића је дескриптивна песма. У њој је описан приказ из сеоског живота. Илићев опис природе у контрасту је са његовим расположењем. У стиховима се осећа мирноћа и успореност. Емоције нису директно исказане, оне зраче из слика.</p>	
12.	<p>Уписујући бројеве од 1 до 4 поред наслова дела и имена писца, успостави хронолошки редослед у односу на историјску подлогу збивања у књижевним делима.</p> <p><i>Кањош Мацедоновић</i>, Стефан Митров Љубиша _____ <i>Јаблан</i>, Петар Кочић _____ <i>Сеобе</i>, Милош Црњански _____ <i>Бој на Косову</i>, Љубомир Симовић _____</p>	
13.	<p>СЕМИОТИКА је:</p> <p>а) пренесено, асоцијативно значење неке речи или израза изнад примарног значења; б) скуп најбитнијих композицијских, стилских и језичких особености – унутрашња форма одређеног књижевног дела; в) наука која се бави знаковним системима.</p> <p style="padding-left: 40px;">Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	
14.	<p>Прочитај одломак из есејистичке књиге <i>Киш</i> савременог књижевног критичара Михајла Пантића под насловом <i>Енциклопедија мртвих</i>, па на линијама испод одломка писмено објасни значење речи <i>палимпсест</i>.</p> <p>„У девет прича Енциклопедије мртвих поново уочавамо да је Кишов текст палимпсест. Писац се ту јавља као 'рестауратор' митских, књижевних и културних слојева, као медијум који, знајући историју и традицију књижевног обликовања света, прониче у дубину изабране теме смрти.”</p> <p>ПАЛИМПСЕСТ је:</p> <p>_____</p> <p>_____.</p>	
15.	<p>На основу следећег одломка одреди наслов дела и његовог аутора, па допуни захтев испод текста речима које недостају.</p> <p>„(...) После тога, из узајамног сажаљења, постају једно према другом врло брижљиви: Вера иде пред Средоја по три улице када му је време да је посети, а он јој редовније него дотад доноси на поклон неку ситницу, слаткише, или лепу дугмад за којом сам трага по радњама...”</p> <p>_____ (наслов дела) _____ (пуно име и презиме аутора дела)</p> <p>Ово дело је _____ роман са _____ тематиком.</p>	

16.	<p>Којој врсти лирских народних песама припада следећа песма?</p> <p>Паде листак наранче Усред чаше јуначке. Да је знала наранча Да је чаша јуначка Врхом би се повила Па би чашу попила. И око и чело – _____ Све вам, браћо, весело!</p> <p style="text-align: right;">(назив врсте народне лирске песме)</p>											
17.	<p>Повежи линијама методе проучавања књижевности са њиховим теоретичарима. Један теоретичар је сувишан.</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; border: none;">структуралистичка метода</td> <td style="width: 50%; border: none;">Волфганг Кајзер</td> </tr> <tr> <td style="border: none;">филозофска херменеутика</td> <td style="border: none;">Нортроп Фрај</td> </tr> <tr> <td style="border: none;">метода интерпретације</td> <td style="border: none;">Мартин Хајдегер</td> </tr> <tr> <td style="border: none;">психоаналитичка метода</td> <td style="border: none;">Роман Ингарден</td> </tr> <tr> <td style="border: none;"></td> <td style="border: none;">Јуриј Лотман</td> </tr> </table>	структуралистичка метода	Волфганг Кајзер	филозофска херменеутика	Нортроп Фрај	метода интерпретације	Мартин Хајдегер	психоаналитичка метода	Роман Ингарден		Јуриј Лотман	
структуралистичка метода	Волфганг Кајзер											
филозофска херменеутика	Нортроп Фрај											
метода интерпретације	Мартин Хајдегер											
психоаналитичка метода	Роман Ингарден											
	Јуриј Лотман											
18.	<p>а) Који српски песник је поезију назвао <i>патетиком ума</i>? То је: _____. (навести пуно име и презиме песника)</p> <p>б) „Данас ми је мајка умрла. Или јуче?” речи су писца по имену: _____ (навести пуно име и презиме писца)</p>											
19.	<p>Размишљај о улози подвучених ономатопејских речи у следећем примеру, па одговори на захтев испод текста.</p> <p>„А кад дођу јесење кише и страхотно <u>зајаучу</u> шуме, пред крчком силазе сове у ноћ и на димњаку <u>креште</u>, а задоцнели путници са очајањем лупају на врата, затворена гвозденом полугом.”</p> <p>Подвучене ономатопејске речи имају улогу да:</p> <p>а) укажу на свирепост и окрутност природе у јесен; б) прикажу негостољубивост гостионичара у јесен; в) дочарају амбијент опонашањем звукова из природе; г) нагласе приповедачеве несимпатије према јесени.</p> <p style="text-align: center;">Заокружи слово испред тачног одговора.</p>											
20.	<p>Одреди врсту риме у следећем примеру према роду (у односу на број римованих слогова) и њен назив напиши на линији.</p> <p>– Мрзим те очи мрачне и дубоке, кунем те ноге пред којима падам, и алтар тијела где у праху лежим; – божанска жено, унуко високе _____ прамајке Еве, пред тобом сам Адам, и јер те волим, ја од тебе бежим.</p> <p style="text-align: right;">(назив врсте риме)</p>											

Тест прегледао: _____

Број бодова: _____